

Løgmaður aftaná trý ár í samgongu:

Flestu stórmálini um at vera framd

Undirgrundarmálið er tó enn óloyst — ar-beitt verður enn dyggiligari við hesum máli í 1988 segði Atli P. Dam, løgmaður m. a. í nýársrøðu síni. Hann segði annars:

Góðu landsmenn

Heimsbúskapurin hevur nú í fleiri ár verið merktur av kreppu. Gjaldoyrisviður-skiftini hava verið sera ótrygg og heimshandilin ógvuliga trekur.

Hetta hevur í framkomnu londunum merkt versnandi búskaparviður-skifti, afturgongd í framleiðslu og eitt sera stórt arbeiðsloysi, og í tilafturskomnu londunum enn størri trupulleikar, neyð og fátækradomi.

Tey londini fáa lítið fyri rávørur sínar, megna ikki ella sleppa ikki at virka tær til háverðugar vørur, og tey hava tí litla keypiorku til at keypa aftur virkaðar vørur frá teim idnaðarlondum, sum brúktu rávøru teirra.

Tilafturskomnu londini koma tí í sterkari og sterkari andstöðu til londini, sum grundaðu búskap sín á ovurtroytan av eignum og annara náttúruríkidømi.

Gjógvin ímillum rík og fátøk lond — ella ímillum norður og suður — gerst tí alsamt djúpri og breiðari, so vandin fyri, at næsta heimsbálið kyndist her, er vaksandi.

Linnin, sum tykist koma í politisku viðurskiptini millum kommunistisku londini og kapitalistisku, er tí ongin trygd fyri, at heimsbúskapurin fer at menna seg so mikið, at manna-zettin sum heild kann hava vónir um, at henni eru tryggari og menniskjans-verðari tilverukor í væntan.

Hvørgin av hesum samfelagsskipanum tykist eiga evni til at samvirka á skapandi hátt við triðja heimin, og hvørgin teirra eigur amboð ella evni til at skapa støðufesti — stabilitet — í egin búskaparviður-skifti.

Kommunistiski búskapurin goymir heldur størri innanhýsis javnvág, men samstundis ein ógvuliga stóran trekleika, sum ger, at hann ikki veruliga nøktar nakran samfelags-

tørv, og kapitalistiski syndrast í skolanini ímillum slóðaran — sum er íbygda virkisfýsnið ella initiativ — og trúgva eltaran, sum er kreppan. Kreppan, ið slóðarin má nýta sum «regulator» við stuttum millumbilum.

Hesar báðar samfelagsskipanir eru nú farnar at

læna hvør frá aðrari, og fara at samvirka figgarliga og handilsliga í størri mun. Í sjálvum sær ein røtt gongd, tí tær kunnu tá íblása hvør aðrari nakað av skapanarorku, men valla ávirka tær í bræði hóskaði javnvág í allan heimsbúskapin.

Blandingsbúskapurin, ið

lond sum Føroyar royna, hevur higartil roynst frægari, hóast flestu lond í okkara bólki, so fast tey eru knýtt at kapitalistisku londunum, hava stórar trupulleikar og stórt arbeiðsloysi at dragast við.

Føroyar eru í lötuni eitt lögdi undantak, enn ið hvussu er.

Vit hava í mong ár gingið á røðini og gera tað enn, men enn einaferð leggja vit eitt ár afturum, sum hevur roynst føroyingum hampiliga væl, ja, fult so gott sum tey undanfarnu seksti- og sjevtiár.

Ótryggleiki er í búskapi okkara, tað vil so verða í fiskivinnu, og vit hava ilt

við at stýra so, at vit sannførd kunnu siga, at vit altíð gjørdur tað rétta, men arbeiðsloysi er onki, heldur ovurvirksemi, afturgongd í materiellum korum er ikki, heldur heilt skjót framgongd, samfelagið forferst ikki, men verður útbygt í risastigum, borgarunum stendur ikki minni í boði, heldur eru tilboðini rívu-liga mong.

Øll hesi tilboð kunnu gerast vandamál, tí í stóran mun hevur hesin vøkstur elvt til lántøku, lántøka, sum aftur skúgvur byrðar undan okkum til børn okkara at bera.

Væksturin í lántøkum er tó minkandi, og vit kunnu siga, at vit lata børnunum eitt sterkari samfelag, sum betri megnar at framleiða virði at rinda lán aftur við. Og kunnu vit lata lán fara læandi aftur, hava vit kortini megnað at lagt komandi ættarliðum gøtuna greiðari.

Búskaparlaga royndist árið 1987 hampiligt, men kortini lakari enn væntað fyri ári síðani, og hvat útflutningi og gjalds-javna-halli viðvíkur einar 100-150 milliónir verri enn hagfrøð-ingar mettu á ólavsoðu í ár.

Útflutningurin er fyribils uppgjördur til 2.375 milliónir kr., av hesum skip fyri 470 mió. kr., so útflutningurin av vørum er 1.905 mió. kr. ella 30 mió. kr. meira enn í 1986. Hetta er størsta útflutningsvirði nakrantíð, men sum nevnt nakað minni enn mett á ólavsoðu.

Innflutningurin verður hildin at hava verið 3.200 mió. kr., harav fyri 600 mió. kr. í skipum, so netto innflutningurin er 2.600 mió. kr., soleiðis at handils-javna-hallið er 694 mió. kr., ið er 300 mió. kr. meira enn roknað við á ólavsoðu.

Orsøkinar, til at væntaði útflutningsvøksturin ikki varð veruleiki, eru fleiri: gagnfiskaveiðan á Føroyaekinum er 10.000

